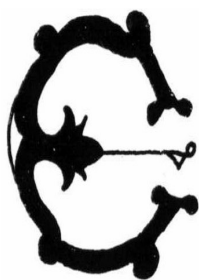

'Ελεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
Ἀριθμός φύλλου 207 16 Ἰουνίου 2007

'Από τήν ἀγνωσία στή γνώση

ντυπωσιακή, στήν πρώτη της, καθαρά προπαγανδιστική, ἐμφάνιση, ἡ διαλεκτική τοῦ ἀθεϊσμοῦ. Ἄδύναμη, ὅμως καί μὴ πειστική, ὅταν ἐπιχειρήσει κανεὶς νά τήν ἐπεξεργαστεῖ λεπτομερέστερα καί νά τήν ὑποβάλει στή βάσανο τοῦ ἐλέγχου. Τό μοναδικό καί χτυπητό ἐπιχείρημά της, εἶναι πῶς ἡ ἐπιστήμη, μέ τή μεγάλη τήν ἰλιγγιώδη ἀνάπτυξή της, ἀπέδειξε(;;;) τήν ἀνυπαρξία τοῦ Θεοῦ. Κατάφερε νά Τόν γκρέμισε ἀπό τό βάθρο τοῦ ἀπόλυτου σεβασμοῦ καί τῆς λατρείας. Καί ἀνέβασε, στό ὕψος τῆς τιμῆς καί τῆς ἀναγνώρισης, τό ἀνθρώπινο πρόσωπο καί τόν ὀρθό λόγο του. Τή σκεπτόμενη ὑπαρξη, πού ἔχει τή σοφία καί τήν εὐστροφία νά μεθοδεύει τήν ἐπιστημονική του ἔρευνα, νά ξεκλειδώνει τά μυστικά τοῦ μακρόκοσμου καί τοῦ μικρόκοσμου καί νά ἀναδεικνύεται ὁ ρυθμιστής τῆς ἱστορίας του καί τοῦ πολιτισμοῦ του.

Τή διαλεκτική αὐτή τή βρίσκω ἀνεδαφική καί τή χαρακτηρίζω ἐπικίνδυνα πρόχειρη. Τήν ἐπιστήμη τή χαίρομαι καί, ὅσο μοῦ

είναι δυνατό, τήν παρακολουθῶ. Ἐπλῶνω τήν ἀντίενα τοῦ λογι-
σμοῦ μου καί τῆς καρδιᾶς μου σέ πρόσκτηση καί σέ θαυμασμό
τῆς τολμηρῆς, ἐρευνητικῆς περιπέτειας. Δέ συμμερίζομαι, ὅμως,
τή διακήρυξη, πῶς ἡ σημερινή, πληθωρική, ἐπιστημονική γνώση
κάλυψε τά ἀκρότατα ὄρια τῶν ὑπαρξιακῶν προβληματισμῶν καί
ἀπομόνωσε «στά μή ὄντα» τό πρόσωπο τοῦ Θεοῦ. Καί δέν ἐπιτρέ-
πω στόν ἑαυτό μου τό παράτολμο ἄλμα, νά ὑπερπηδήσει τό φρα-
γμό τῆς αὐτογνωσίας καί τῆς μειριοπάθειας, νά ἀπολυτοποιήσει
τό θησαύρισμα τῆς ἀνθρώπινης γνώσης μας καί νά αὐτοκηρυχτεῖ
παντογνώστης.

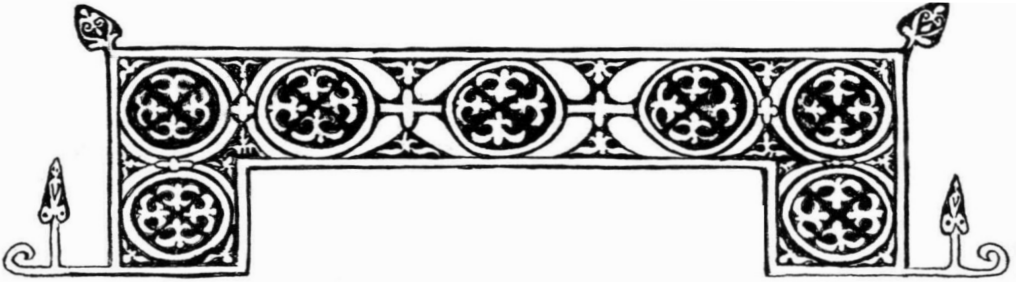
Μέσα μου διακρατῶ, μέ εὐαισθησία πιστοῦ κληρονόμου, τήν
ταυτότητα τοῦ Ἑλλήνα. Τήν ἰσόρροπη αὐτοσυνειδησία τῶν
ἀνήσυχων προγόνων μου. Τήν ἀκόρεστη δίψα τους γιά γνώση,
πού τούς ἐρέθιζε σέ σκέψη καί σέ ἔρευνα. Καί τήν, ταυτόχρονη,
ἀνίκητη ἐπίγνωση τῆς ἀγνωσίας τους, πού τούς διαφύλαγε στό μέ-
τρο τῆς σεμνότητας καί τῆς ἐπιφυλακτικότητας. Ἡ ἔντιμη, πηγαία
Σωκρατική διακήρυξη: «*ἔν οἶδα, ὅτι οὐδέν οἶδα*», ἦταν καί θά
εἶναι, γιά πάντα, ἡ ἀρχή τῆς γνώσης. Τό ἐφαλτήριο γιά ἔρευνα, γιά
στοχασμό, γιά συναγωγή συμπερασμάτων. Γιά ἐπεξεργασία τοῦ
γνωστοῦ. Καί γιά ἐπέκταση στό ἄγνωστο. Ὅσο καί ἂν οἱ καιροί
προχωροῦν, ὅσο καί ἂν τά ἐπιστημονικά ἐργαστήρια πληθαίνουν,
ὅσο καί ἂν ἡ γνώση σωρεύεται, τό ἀνεξερεύνητο καί τό ἀπροσπέ-
λαστο καί τό ἄγνωστο, εἶναι τόσο εὐρύ καί βαθύ, πού μᾶς δεσμεύει
καί μᾶς ὑποχρεώνει σέ αὐτοσυγκράτηση καί σέ ὁμολογία τῆς
προσωπικῆς μας ἀνεπάρκειας. Ἡ ἀπέραντη γνώση δέ χωράει στό
πεπερασμένο μυαλό μας. Ἄν φτάσουμε νά πιστέψουμε, πῶς τή
χωρέσαμε, ἢ πῶς θά καταφέρουμε νά τή χωρέσουμε, θά καταντή-
σουμε ἀστεῖοι. Γιά νά ἐπαναλάβω τήν ἐξομολογητική διατύπωση
τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου, θά ἐξομοιωθοῦμε μέ τά μικρά παιδιά, πού
ἀνοίγουν λάκκους στήν ἀμμουδιά, γιά νά ἀδειάσουν ἐκεῖ τόν
ἄμετρο ὄγκο τοῦ νεροῦ τῆς ἀνοιχτῆς θάλασσης.

Εκτός ἀπό τό Σωκρατικό «*οὐδέν οἶδα*», κρατάω μέσα μου, καί
τήν κληροδοσία τῶν Ἑλλήνων Πατέρων μας, πού καταθέτουν,
μέ σεβασμό καί μέ θάμβος, τήν ἀνθρώπινη «ἀγνωσία» τους,
μπροστά στήν Πύλην τοῦ Μυστηρίου τῆς Θεότητας. Ο Θεός δέν

εἶναι προσιτός στήν ἀνθρώπινη περιέργειά μας. Καί δέν ἀνακαλύπτεται μέ τίς ἐργαστηριακές διερευνήσεις μας. Εἶναι ἄπειρος καί ἀπρόσιτος. «*Ἄπειρον τό Θεῖον καί ἀκατάληπτον*» (ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκνός). «*Ἡ τῆς κτίσεως συνοχή καί συντήρησις καί κυβέρνησις διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ἐστὶ Θεός*». Ἡ ἄρμονία καί ἡ διατήρηση τοῦ σύμπαντος μᾶς δίνει τό στίγμα τῆς ὑπαρξῆς Του. Τῆς δύναμής Του, τῆς σοφίας Του καί τῆς ἀγαπητικῆς Του φροντίδας. Μᾶς διδάσκει ὅτι ὑπάρχει Θεός Δημιουργός καί Κυβερνήτης. Ἄλλά-εἶναι αὐτονόητο-ὁ Θεός βρίσκεται πέρα καί πάνω ἀπό τόν κύκλο τῶν ἐρευνῶν μας καί τῶν ἐμπειριῶν μας. Εἶναι, «ἐπέκεινα» τῆς ὕλικῆς Δημιουργίας. Ὑπέρ λόγον καί ἔννοϊαν. Δέν προσεγγίζεται μέ τούς διαδοχικούς βηματισμούς τοῦ λογικοῦ μας. Καί δέν ψάφεται μέ τίς πεπερασμένες, ἀνθρώπινες αἰσθήσεις μας.

Θά ἐπικαλεσθῶ μιά, παράλληλη, Πατερική μαρτυρία. Τόν ποιητικό στίχο τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, πού εἶναι στάλαγμα ἐξαγιασμένου βιώματος: «*Θεέ μου, Σὺ εἶσαι πάντων ἐπέκεινα. Πῶς νά Σέ ὑμνήσει ὁ λόγος μου; Κανένας λόγος δέν μπορεῖ νά Σέ φτιάσει. Πῶς νά συλλάβει ἡ σκέψη μου; Σὺ εἶσαι ἀσύλληπτος γιά τόν ἀνθρώπινο νοῦ μας. Μόνος Σὺ ὑπάρχεις ἀνέκφραστος. Γιατί Σὺ γέννησες ὅλα ὅσα περιγράφει ὁ λόγος μας. Μόνος Σὺ μένεις ἄγνωστος. Γιατί Σὺ γέννησες, ὅλα ἐκεῖνα, πού ἐγγίζει ἡ σκέψη μας*». Ὁ ὕλικός, ὁρατός κόσμος, μ' ὅλη του τήν ἀπεραντισμένη, σταδιακά καί μεθοδικά, μᾶς γίνεται προσιτός καί γνωστός. Ὁ Δημιουργός, πού τόν ἐπλάσε καί μᾶς τόν χάρισε, παραμένει ἔξω ἀπό τόν ἀγρό τῆς ἐπιστημονικῆς μας ἔρευνας, ἀπρόσιτος καί ἀπερίνοητος.

Φίλοι, ἄθεοι, χαρεῖτε τὰ ἐπιτεύγματα τοῦ ἐπιστημονικοῦ μόχθου. Μή τεντώνετε, ὅμως, τό ἀνάστημά σας, γιά νά ὑποτάξετε τό Πρόσωπο τοῦ Θεοῦ. Ὁ δρόμος, πού ὀδηγεῖ στό Θεό, περνάει ἀπό ἄλλα μονοπάτια. Ἄν τὰ περπατήσετε, θά γνωρίσετε τή Δύναμή Του καί τήν Ἀγάπη Του. Ἄν μείνετε στήν ἐπίμονη ἄρνηση, στηριγμένοι στή γνώση τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης μας καί σιούς μηχανισμούς τῆς ἐκλεπτυσμένης τεχνολογίας μας, θά στερηθεῖτε τόν ἀτίμητο πλοῦτο. Θά βρῖσκεστε, διά βίου, σκυμμένοι στήν ὕλη. Καί δέ θά νοιώσετε τό ἄγγιγμα τῆς Χάρης τοῦ Παναγίου Πνεύματος.

Ίστορικά άποτυπώματα

Ὡς καλῶ στήν ἀνίχνευση τῶν ἱστορικῶν ἀποτυπωμάτων δυό Ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πού ὀλοκλήρωσαν, πρόσφατα, τήν τροχιά τοῦ βίου τους καί βημάτισαν, ἔμφορτοι ἐμπειριῶν, πρὸς τήν «ἐκεῖθεν» πραγματικότητα.

Δέν ἀφηφῶ, ὅτι, κατὰ τήν ἔσχατη τούτη περίοδο, καί ἄλλοι Ἐπίσκοποι, κουρασμένοι ἀπό τό βᾶρος τῶν χρόνων, ἔγειραν νά ἀναπαυθοῦν, ἀποβλέποντας στό ἐγερτήριο σάλπισμα καί στήν αἰώνια μέρα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἡ παράκαμψη τῶν προσώπων τους, σέ τοῦτο τό κείμενό μου, δέ σηματοδοτεῖ λησμοσύνη, οὔτε ὑποτίμηση τῆς προσωπικότητάς τους καί τοῦ ἔργου τους. Περνάω ἀπό μπροστά τους μέ ἐκτίμηση καί σεβασμό. Συλλέγω στή μνήμη καί στήν καρδιά τό νέκταρ τῆς ἀτίμητης προσφορᾶς τους. Σκύβω καί καταθέτω τόν ταπεινό ψίθυρο τῆς προσευχῆς μου. Καί πραγματοποιῶ τήν παράκαμψή τους, γιατί κάτι μέσα μου μέ σπρώχνει, ἐπιλεκτικά καί ἀποκλειστικά, στή μνήμη τῶν δυό ἀδελφῶν καί συλλειτουργῶν, πού τά βήματά τους διασταυρώθηκαν, ἀλλά τά ἀποτυπώματά τους ἀποστασιοποιήθηκαν. Ἐζησαν τήν ἴδια ἐποχή. Συμπλή-

ρωσαν τήν ἴδια, περίπου, διαδρομή βίου. Ἀνέβηκαν στούς ἀρχιερατικούς θρόνους. Ἀνέπεμψαν, γιά μακρό χρονικό διάστημα, τίς ἴδιες προσευχές. Ἀλλά ἄφησαν πίσω τους ἄλλη ἱστορία καί διαφορετικές μνήμες.

Ποιοί εἶναι οἱ δυό συλλειτουργοί, πού μέ ἐντυπωσίασαν μέ τήν παρουσία τους καί μέ τό διαμετρικά ἀντίθετο θησαύρισμά τους καί μέ κέντρισαν νά ἀναζητήσω τά ἀποτυπώματα τῆς ἀρχιερατικῆς διαδρομῆς τους; Ὁ πρῶτος εἶναι ὁ Κορίνθου Παντελεήμων. Ἐκκλεισε τά μάτια τόν Αὐγουστο τοῦ 2006. Καί ὁ δεῦτερος εἶναι ὁ Θεσσαλιώτιδος Κωνσταντῖνος. Ἐκοιμήθη, ἐν Κυρίῳ, τό Μάρτιο τοῦ 2007.

Δέ θά ἐπιχειρήσω τή σύνταξη ὀλοκληρωμένης βιογραφίας αὐτῶν τῶν δυό ποιμένων τῆς ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι τό ἔργο αὐτό θά τό ἀναλάβει ὑπεύθυνα καί θά τό ὀλοκληρώσει εὐσυνείδητα ὁ ἱστορικός τῆς ἐπόμενης ἢ τῆς μεθεπόμενης γενιᾶς. Ἐγώ θά ἀναδιφήσω κάποιες σελίδες, στίς ὁποῖες τυπώθηκαν συμπεριφορές χρονικά παράλληλες, ἀλλά τροπικά ἀσύμβατες. Κοινές οἱ τροχιές τοῦ ἐπισκοπικοῦ λειτουργήματος. Ἄλλα, ὅμως, τά ὄραματα. Ἄλλο τό ἦθος.

”Άλλο τό γλωσσάριο. Στίγματα καί δείγματα διαφορετικής θεώρησης καί διαφορετικής βίωσης τοῦ Ἁγιοπνευματικοῦ χαρίσματος. Πού εἶχαν, σάν ἀποτέλεσμα, διαφορετικές ἀποσκευές κατά τήν ὥρα τῆς ἐκδημίας πρὸς τήν αἰωνιότητα.

Ποιά εἶναι ἡ ἰδιότυπη συντυχία, πού φέρνει στή συνοδοιπορία καί στή σύγκρουση τούς δυό ἐκκλησιαστικούς ἄνδρες; Καί ποιά ἡ ἀφορμή, πού σπρώχνει τό δικό μου κάλαμο στήν παράλληλη ἰχνογράφηση;

Ὁ ἕνας, ὁ Κορίνθου Παντελεήμων, εἶναι ὁ θύτης. Ὁ ἄνθρωπος, πού ὀραματίστηκε τό «μεγαλεῖο»(!!!) τοῦ διώκτη. Πού βημάτισε μέ τό δάχτυλο στή σκανδάλη καί δραστηριοποιήθηκε στόν ἀμείλικτο πόλεμο, γιά τήν ἐξόντωση ὁμάδας ὀλόκληρης συλλειτουργῶν του, μεταξύ τῶν ὁποίων συγκαταλεγόταν καί ὁ Θεσσαλιώτιδος Κωνσταντῖνος. Καί ὁ δεύτερος, εἶναι τό θύμα. Ὁ ἄδολος ὑπηρέτης τοῦ Θεοῦ, ὁ πνευματικός πατέρας τῆς Μητροπολιτικῆς περιφέρειας Θεσσαλιώτιδος καί Φαναριοφερσάλων, πού πολεμήθηκε ἀνελέητα ἀπό τόν Κορίνθου Παντελεήμονα καί τούς συνεργούς του. Μέ διαδικασίες πρωτόγονες καί βάνουσες, ἀποβλήθηκε ἀπό τή Μητρόπολή του καί στερήθηκε τήν ἀμεσότητα τῆς κοινωνίας του μέ τό ποίμνιό του. Δίχως νά γίνουν σεβαστές οἱ προδιαγραφές καί οἱ δεσμεύσεις, πού ἐπιβάλλουν οἱ Ἱεροί Κανόνες τῆς ἀγιότατης Ἐκκλησίας μας. Δίχως νά τοῦ ἀπαγγελεῖ, ἀκόμα καί σκιώδης, κατηγορία. Δίχως νά κληθεῖ, νά ἀκούσει, ἀπό χεῖλη ὑπεύθυνα, τούς λόγους, πού προκάλεσαν τούς κατα-

τρεγμούς του καί τούς διωγμούς του. Δίχως νά τοῦ παραχωρηθεῖ τό ἀναφαίρετο δικαίωμα τῆς ἀπολογίας καί νά τοῦ ἐπιτραπεῖ νά ὑπερασπιστεῖ τήν ἀρχιερατική του ὑπόληψη.

Ὁ Κορίνθου Παντελεήμων, τό γνωρίζουν οἱ πάντες, εἶναι ἕνας ἀπό τούς πρωτεργάτες τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀνωμαλίας τοῦ 1974. Στέλεχος κεντρικό τῆς ὁμάδας, πού ποδοπάτησε τούς Ἱερούς Κανόνες, γιά νά ὑφαρπάσει τήν ἐκκλησιαστική ἐξουσία καί νά καλύψει τά φρικτά, ἀρχιερατικά σκάνδαλα τῆς δεκαετίας τοῦ ’60. Συνεργάστηκε ἄμεσα μέ τόν ἐκλεκτό τοῦ δικτάτορα Ἰωαννίδη Μητροπολίτη Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ, πού προβλήθηκε ὡς διεκδικητής τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου καί σκάρωσε, μαζί του, τό πραξικόπημα. Ἀνάλαβε τή διεξαγωγή μυστικῶν διαπραγματεύσεων μέ κεντρικά στελέχη τοῦ τότε δικτατορικοῦ καθεστώτος, γιά νά ἐξασφαλίσει τή σύμφωνη γνώμη τους καί γιά νά πετύχει τή νομοθετική ἐπένδυση καί ἰσχυροποίηση τοῦ παράτολμου ἐγχειρήματος. Συγκάλεσε διάσκεψη πολιτικῶν καί ἐκκλησιαστικῶν παραγόντων στήν Ἱερά Μονή τοῦ ὀσίου Παταπίου, πού βρίσκεται στά ὄρια καί ὑπό τή δικαιοδοσία τῆς Μητρόπολης Κορίνθου, γιά νά προωθήσει τήν εὐρύτερη συγκατάθεση. Ἐκεῖ, στόν ἱερό χῶρο τῆς σιωπῆς καί τῆς πνευματικῆς ἀσκήσης, ἐπίσημοποιήθηκε καί ἐπιβλήθηκε, ὡς ὄριμη, ἀναγκαῖα καί ἀναπόφευκτη λύση(!!!) τῆς ἐκκλησιαστικῆς κρίσης, ἡ ἐξόντωση τῶν δώδεκα Μητροπολιτῶν, πού, κατά τήν ἐκτίμησή τους, δέ θά ἔδιναν πῆφο στό Σεραφεῖμ. Ἡ αἰφνίδια καί αὐτόματα ἔκπτωσή τους ἀπό τούς

Μητροπολιτικούς θρόνους, θά σηματοδοτούσε τόν αποκλεισμό τους από τή Συνέλευση τῆς Ἱεραρχίας. Καί ὁ αποκλεισμός τους θά ἄλλαζε τήν ἰσορροπία. Θά δημιουργοῦσε μικρό Σῶμα, μέ τεχνητή πλειοψηφία. Καί θά ἐξασφάλιζε τεχνητή πλειοψηφία, ἄρκετή νά ἀνεβάσει τόν Σεραφεῖμ στόν ἀρχιεπισκοπικό θρόνο καί νά προωθήσει τίς ἀλλαγές, πού τό καινούργιο διευθυντήριο θά ἔκρινε ἀπαραίτητες.

Ἡ ἔντονη καί μαφιόζικη διακίνηση τοῦ Παντελεήμονα, κείνη τήν κρίσιμη περίοδο, τοῦ ἐξασφάλισε πόντους ἀναγνώρισης στό καινούργιο Συνοδικό σχῆμα. Οἱ ἐπίορκοι καί ἔνοχοι Ἐπίσκοποι, πού περπατοῦσαν καί ἔτρεμαν τήν ἐνδεχόμενη, ἀναπάντεχη ἀποκάλυψη τῶν ἀδυναμιῶν τους ἢ τῶν διαστροφῶν τους, στριμώχτηκαν, ὅλοι, μέ τό μέρος του. Τόν ἀναγνώρισαν προστάτη καί εὐεργέτη. Πέρα ἀπ' αὐτούς, ὡς ἀμοιβή τῶν σκοτεινῶν ὑπηρεσιῶν του, ἐξασφάλισε τήν ἀνάδειξη στούς θρόνους, πού χήρευαν, ἢ στούς θρόνους, πού τούς κένωσαν πραξικοπηματικά, προσώπων, πού ἔσπευσαν νά δηλώσουν ἐξάρτηση καί ὑποταγή στό θέλημά του καί στά προστάγματά του. Γιά τήν ἀκριβέστερη ἐνημέρωση τῶν ἀναγνωστῶν μου, σημειῶνω, ὅτι ἕνας ἀπό τούς καλυμμένους κάτω ἀπό τήν ὀμπρέλα τῆς ἀρχιερατικῆς προστασίας του καί εὐεργετημένου σκανδαλωδέστατα, ἦταν ὁ διαβόητος Παντελεήμων Μπεζενίτης. Ἔτσι, ἡ ὁμάδα τῶν φίλων του καί τῶν ὑποτακτικῶν του διογκώθηκε. Ἀναδείχθηκε κομματάρχης. Παράγοντας, μέ ρόλο ἀποφασιστικό. Μέ γνώμη ἀμά-

χητη. Καί μέ θέληση ἀνυποχώρητη.

Ὁ Σεραφεῖμ καί ἡ ὁμάδα του, «ἐκόντες ἄκοντες» ἔσκυβαν τό κεφάλι στίς προσταγές του. Οἱ Μητροπολίτες, πού φόρεσαν τήν ἀρχιερατική μίτρα, μέ τό δικό του σπρώξιμο, ἔμειναν σφιχτά δεμένοι κοντά του, ἐπικροτοῦσαν τίς ἀπόψεις του καί προσημείωναν τίς ψήφους τους μέ μόνη τήν κίνηση τοῦ δακτύλου του. Οἱ ἀρχιμανδρίτες, πού ὄνειρευόνταν τά Μητροπολιτικά διάσημα, τόν κολάκευαν καί τόν προσκυνοῦσαν. Ἐκλιπαροῦσαν τήν εὐνοιά του καί προκατέβαλλαν τά πειστήρια τῆς δουλικῆς ὑποταγῆς τους. Στούς διαδρόμους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί κατά τίς ἐπίσημες ἐκκλησιαστικές ἐμφανίσεις του, βηματίζε ἀγέρωχα. Μέ τό ὑπεροχικό καί ὑποβλητικό στυλ τοῦ ἀναγνωρισμένου «δεσπότη». Καί μέ φανερές τίς ἐνδείξεις, ὅτι μανουβράρει, κατά τή θέλησή του, ὀλόκληρο τό συνοδικό συγκρότημα.

Ὁ Χριστόδουλος, νέος τότε ἀρχιμανδρίτης, ἀλλά ἀθεράπευτα φιλόδοξος, προσκολλήθηκε καί αὐτός, στήν αὐλή καί στό ἄρμα τοῦ Κορίνθου Παντελεήμονα. Ἐγινε ὑπηρέτης πιστός. Καί κόλακας ἀνενδοίαστος. Συμπεριφερόταν καί λειτουργοῦσε ὡς ὀρντινάντσα του. Ὁνειρό του, λαχτάρα του καί αἵτημά του, ἡ ἐπισκοπική ράβδος. Τό ἀξίωμα. Ἡ δόξα. Καί πέτυχε. Ἀμέσως μετά τήν ἐπιβολή τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πραξικοπήματος, μέ τήν εὐνοια τῶν δυό κορυφαίων, ἀλλά καί ἀδίστακτων, διαχειριστῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας, τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου Σεραφεῖμ καί τοῦ Κορίνθου Παντελεήμονα, ἄρπαξε τόν Μητροπολιτικό θρόνο τοῦ

αείμνηστου ποιμενάρχη τῆς Μητρόπολης Δημητριάδος Ἡλία. Δέν ἄγγιξε τή συνείδησή του τό γεγονός, ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἡλίας ἀπομακρύνθηκε δίχως ἐκκλησιαστική δίκη καί δίχως ἀπολογία. Δέν ἐνόηλε τήν ἀκοή του ἢ γενικευμένη κατακραυγή, πού ἔσειε τό πανελλήνιο. Δέν ἀνέκοψαν τά βήματά του οἱ ἐναγώνιες ἀνασχετικές συμβουλές καί παρακλήσεις ἐκλεκτῶν φίλων του. Μεθυσμένος καί ξετρελλαμένος ἀπό τή χαρά τῆς ἀνέντιμης καί ἀντικανονικῆς προαγωγῆς του, καβάλησε τό ἄτι τῆς ἐξουσίας καί ἐγκαινίασε τήν ἡγεμονική του παρέλαση.

Ἀργότερα, ὅταν τά χρόνια κύλησαν καί τό ἄστρο τοῦ Σεραφεῖμ ἔγειρε πρὸς τή δύση του, ἡ πυξίδα τῶν ὀραμάτων του καθελώθηκε στὸν ἀρχιεπισκοπικό θρόνο καί οἱ κινήσεις του, μυστικές καί φανερές, προσαρμόστηκαν στή νέα, φιλόδοξη, διαδρομή του.

Ὅσοι παρακολούθησαν τὸν Χριστόδουλο στό δεύτερο, αὐτό, ἄλμα του, γνωρίζουν, ὅτι χρησιμοποίησε, ὡς ἐφατήριο, τά δεκανίκια τῆς Κορινθιακῆς συμπαρατάξης. Κολάκεψε. Περιποιήθηκε. Ἰκέτεψε. Ὁ Κορίνθου Παντελεήμων καί, ἡ γνωστή καί μὴ ἐξαιρετέα, κυρία Λούλα Μοναστηριώτη, προθυμοποιήθηκαν νά τοῦ προσφέρουν, ὡς ἀντίδωρο στή δουλικότητά του, τήν εὐνοιά τους. Δέχτηκαν νά γίνουν διαφημιστές τοῦ δημοσιογραφικά μακιγιαρισμένου προσώπου του. Καί ἔσπρωξαν τίς ψήφους, τῆς σφιχτά συγκροτημένης ὀμάδας, στή Συνοδική κάλπη, μέ ἀποτέλεσμα νά κάνει ὁ Χριστόδουλος τό ὄνειρό του πραγματικότητα.

Ἐνδιαφέρον ἔχει καί ἡ συνέχεια αὐτοῦ τοῦ ἰδιότυπου σφιχταγκαλιάσματος.

Μετά τήν ἀναρρίχησή του στὸν ἀρχιεπισκοπικό θρόνο καί πρὶν συνέλθει, ὑπὸ τὴν προεδρία του, ἡ πρώτη Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος θεώρησε ὑποχρέωσή του νά πραγματοποιήσει μυστικό ταξίδι στό Σίγρι τῆς Λέσβου, γιὰ νά συναντήσῃ, στή βίλα του, τὸν Κορίνθου Παντελεήμονα καί τήν κυρία Λούλα Μοναστηριώτη. Δέ χρειάζεται εὐφυΐα, γιὰ νά μαντέψῃ κανεὶς τὴ σκοπιμότητα αὐτοῦ τοῦ ταξιδιοῦ. Ὁ εὐεργετημένος Χριστόδουλος ἔπρεπε νά καταθέσῃ τὴν ἱερή(!!!) του εὐγνωμοσύνη στά πόδια τοῦ εὐεργέτη του. Καί, ὅπωςδήποτε, ἔπρεπε νά ἐμπλουτιστεῖ καί μέ τίς συμβουλές του.

Μετά ἀπὸ αὐτὴ τὴ συνάντηση τῶν «εὐχαριστιῶν» ἀκολούθησαν κάποια γεγονότα, πού, γιὰ τοὺς «ἐπαΐοντες», ἦταν τά ἀδιάσειστα πειστήρια τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς δουλικότητος στὴν ὑπεροψία τοῦ Κορίνθου Παντελεήμονα.

Ἐκεῖνο τὸν καιρό, ὁ Παντελεήμων ἔμπλεξε μέ τοὺς δημοσιογράφους τῆς περιοχῆς του καί μέ τά δικαστήρια. Οἱ δημοσιογράφοι ἔφεραν τά μυστικά-ἴσαμε κείνη τὴν ἐποχή-σκάνδαλά του στό παζάρι τῆς δημοσιότητας. Ὁ χτυπημένος καί πληγωμένος Παντελεήμων ἐκδήλωσε τὴν ἀσύνητη παρόρμηση νά τοὺς μηνύσῃ. Καί ἐκεῖνοι, ἀμυνόμενοι, προσκόμισαν στό Δικαστήριο ντοκουμέντα φοβερά, πού ἀποδείκνυαν τὴ βαρειὰ ἐνοχή του μηνυτῆ τους καί πέτυχαν νά ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ κάθε κατηγορία. Ὁ Χριστόδουλος, σκλαβωμένος στὴν εὐνοια τοῦ Παντελεήμονα, θεώρησε ὑποχρέωσή του νά τοῦ συμπαρασταθεῖ καί νά τὸν παρηγορήσῃ. Καί τί ἔκανε; Πίεσε ἀφόρητα τὴ Διαρκὴ Ἱερά Σύνοδο νά ψηφίσῃ καί νά ὑπογράψῃ πράξη ἀδελφικῆς συμπαρα-

στασης στον Παντελεήμονα, με την επισήμανση, ότι προβαίνει σ' αυτό τό διάβημα, γιά νά τόν ένισχύσει καί νά τόν διαβεβαιώσει, ότι όλοι οι Συνοδικοί καί προπαντός ό πρόεδρος του Σώματος, βρίσκονται στό πλευρό του.

Ό σάλος, όμως, δέν κόπασε στην Κόρινθο. Οί δημοσιογράφοι άντεπετέθηκαν μέ σειρά μηνύσεων σέ βάρος του Παντελεήμονα. Σκάνδαλα, πού δέν τά άντεξε ό τόπος καί όλόκληρη ή πανελλήνια έκκλησιαστική συνείδηση, κύλησαν στην έπικαιρότητα καί έκαναν τό πλήθος νά σκεπάζει τό πρόσωπο από απέχθεια καί από ντροπή. Όπως ήταν φυσικό, διατάχθηκαν άνακρίσεις έναντίον του Παντελεήμονα καί του άπαγγέλθηκαν άπανωτές παραπομπές γιά κακουργήματα.

Ό Χριστόδουλος, μετά από τέτοιο σάλο, ήταν υποχρεωμένος νά διατάξει, παράλληλες, έκκλησιαστικές άνακρίσεις καί νά διαβιβάσει τό φάκελλο στό Έκκλησιαστικό γιά Άρχιερείς Δικαστήριο πρós έκδίκαση. Όμως, δέ δρομολόγησε τή διαδικασία των άνακρίσεων. Καί κινήθηκε, άντιδεοντολογικά, τραυματίζοντας άκόμα καί τό άρχιεπισκοπικό του κύρος, γιά νά πετύχει άναβολές έκδίκασης των έκκρεμών υποθέσεων, μέ τό δικαιολογητικό, ότι ό Παντελεήμων βρισκόταν στη δύση του βίου του καί τόν έπεβάρυνε ή σοβαρή διαταραχή της υγείας του.

Οί συνεχείς παρεμβάσεις του Χριστόδουλου, κατά την έποχή, μάλιστα, πού τό παραδικαστικό καί τό παραεκκλησιαστικό κύκλωμα δροϋσαν συνεταιρικά καί άνενόχλητα, έσπρωξαν τους πολλούς έπιβαρυντικούς φακέλους στην άμαξα της άναβολής. Έναν, όμως, άπ' αυτούς δέν τόν πρόλαβαν ή

δέν πέτυχαν νά τόν παγώσουν. Έφτασε στό άκροατήριο. Καί τό Δικαστήριο καταδίκασε τό Μητροπολίτη Παντελεήμονα σέ ένα χρόνο φυλάκιση.

Αυτά γιά τή φιλία καί τή συνεργασία καί την άλληλεξάρτηση των δυό έκκλησιαστικών άνδρων, του Παντελεήμονα καί του Χριστόδουλου, πού σηματοδοτούν την περίοδο της άνωμαλίας καί της δέσμης των σκανδάλων.

Έξω από τό κύκλωμα καί μακριά από την έπικαιρότητα, ό διωγμένος καί έξόριστος Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος Κωνσταντίνος. Μέ τό σταυρό του Κυρίου μας στην καρδιά καί στους ώμους. Φορέας του πόνου, αλλά καί του θάρρους. Πιστός στην κλήση καί άκούραστος στην άποστολή του. Περιπάτησε τή Μητροπολιτική του περιφέρεια, στηρίζοντας τους πιστούς καί προσφέροντας άνοιγμα πνευματικών όριζόντων στη νέα γενιά. Άπλωσε την άγάπη του καί τή δραστηριότητά του σέ κάθε περιοχή της Ελλάδας, πού την είχε καλλιεργήσει κατά τά νεανικά του χρόνια καί είχε ρίξει, άπλόχερα, τό δυναμικό σπόρο του θείου λόγου. Στάθηκε, στύλος καί έμπνευστής καί πατέρας, στό πλευρό των τροφίμων της όρφανικής στέγης της άγίας Ταβιθά Λιβαδειάς, πού την είχε ιδρύσει, όταν διακονούσε ως ιεροκήρυκας στη Μητρόπολη Θηβών. Βρήκε τό κουράγιο νά άπλώσει τό ιεραποστολικό του χάρισμα καί έξω από την Ελλάδα, στη μαύρη ήπειρο της Άφρικής, στην Άσία καί σέ όλες τίς έστίες της Όρθόδοξης ιεραποστολής. Σέ συνθήκες φτώχειας, στέρησης, κατατρεγμού από τό έκκλησιαστικό κατεστημένο των Άθηνών.

Καί μέ ἐφόδια τή χαρισματική πίστη του καί τήν ἀφοσίωση στήν ἀποστολή του. «Υστερούμενος, θλιβόμενος, κακουχούμενος... ἐν ἐρημίαις πλανώμενος καί ὄρεσι καί σπηλαίοις καί ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς...» (Ἐβρ. ια' 37, 38). Πάντοτε, ὅμως, χαρούμενος. Πάντοτε γελαστός. Πάντοτε ἔτοιμος νά χαράξει καινούργιους δρόμους ἱεραποστολικῆς ἐξόρμησης. Καί πάντοτε κυκλωμένος ἀπό ἕνα σμήνος ἀφοσιωμένων συνεργατῶν.

Ὁ Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος, δίχως νά τό ὀραματιστεῖ καί δίχως νά τό ἐπιδιώξει, ἀναδείχτηκε πνευματικός πατέρας «πάσης Ἑλλάδος» καί ἱεραπόστολος τῆς οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ ἀσύνητοι καταληψίες καί διαχειριστές τῆς Συνοδικῆς σφραγίδας δέ σταμάτησαν νά τόν πολεμοῦν. Ἀπό δίκη σέ δίκη. Καί ἀπό διωγμό σέ διωγμό. Ἐκεῖνος, ἄκαμπτος, ἀπτόητος, συνέχιζε τό ἔργο τῆς πνευματικῆς του σποράς καί τῆς χαρισματικῆς καθοδήγησης τοῦ ποιμνίου του.

Κατά τό ἐπτάμηνο-Αὐγουστος 2006-Μάρτιος 2007-ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀποχαιρέτησε τούς δύο ἱεράρχες. Τόν ἄλλοτε πανίσχυρο ἄνδρα, τόν ἀπηνή διώκτη τῶν δώδεκα Μητροπολιτῶν, ἀνάμεσα στούς ὁποίους συγκαταλεγόταν καί ὁ Κωνσταντῖνος. Καί τό θύμα, τόν πατέρα τῆς ἐπαρχίας Θεσσαλιώτιδος, πού ἀναδείχτηκε, μέσα στή σκοτεινιά καί τήν ἀντάρα τῆς μεγάλης του περιπέτειας, δάσκαλος καί ἀδελφός καί πατέρας ἑνός δυσεξαρίθμητου πλήθους.

Χρήσιμο καί ἱστορικό καθήκον ἀπα-

ράβατο, νά φωτίσουμε τίς τελευταῖες αὐτές στιγμές τῶν δύο φορέων τοῦ ἐπισκοπικοῦ ὁμοφορίου. Μέ ποιές ἀποσκευές, προσιτές στήν ἀνθρώπινη ἔρευνα, ἔκλεισαν τήν πόρτα τῆς ἐπίγειας σκηνῆς καί προχώρησαν στήν πύλη τῆς αἰωνιότητος.

Γνωστά στοιχεῖα ἀπό τή βιοτή τοῦ διώκτη Παντελεήμονα, πού καταγράφηκαν, συνοπτικά ἢ ἀναλυτικά, καί ἀπό τή δημόσια πληροφόρηση, εἶναι τά παρακάτω.

1. Ἐφτασε στόν τάφο, στιγματισμένος μέ τήν καταδίκη ἀπό τό Τριμελές Ἐφετεῖο Κακουργημάτων καί καταδικασμένος σέ φυλάκιση ἑνός χρόνου.

2. Πίσω του ἄφησε, σέ ἐκκρεμότητα, σειρά παραπομπῶν γιά κακουργήματα. Τόν ἐνοχοποιοῦσαν γιά οικονομικές καταχρήσεις, γιά ἐξαφάνιση τῶν σχετικῶν παραστατικῶν καί γιά ψευδή ἰσχυρισμό, ὅτι ὅλα αὐτά καταστράφηκαν ἀπό τά νερά, πού πλημμύρισαν τό ἀρχεῖο τῆς Ἱεράς Μητρόπολης, γεγονός, πού ποτέ δέν ἔγινε.

3. Ἐντελῶς πρωτότυπη καί ἀνήκουστη ἦταν μιᾶ ἀπρόσμενη πρωτοβουλία του, πού τόν ἐπιβάρυνε κατά τήν τελευταία φάση τῆς ζωῆς του καί τόν ἐξέθεσε στήν Κορινθιακή κοινωνία καί στό πανελλήνιο: Συνέταξε καί ἐξηγήει ἀφορισμό, γιά τό προσωπικό τῶν Γραφείων τῆς Ἱεράς Μητρόπολης του, καί, ἴσαμε τήν τελευταία του πνοή, δέ βρῆκε τήν τόλμη νά τόν ἀνακαλέσει.

Μεταφέρω μερικά, ἐνδεικτικά, ἀποσπάσματα:

«Διά πάντα ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Κορίνθου, ἔξωθεν ἢ ἔσω ἐργαζόμενον ἢ συνημμένον ὑπηρεσιακῶς ἢ φιλικῶς πρὸς αὐτήν Κληρικόν ἢ Λαϊκόν, ἀλλά ἐπιβουλευ-

όμενον τό ἔργον καί τήν εἰρήνην αὐτῆς δι' ἔργων, λόγων, ἐνεργειῶν, ἀρχομα- νίας, συκοφαντικῶν, διαστροφικῶν, κακεντρεχῶν, σατανικῶν πληροφορη- σεων, τῆδε κακεῖσε, διατηροῦντα πα- ρανόμως ἔγγραφα καί ἀντίγραφα δι' ἑαυτόν καί δι' ἐκβιαστικούς καί ἰδίους ἀνομολόγητους σκοπούς, μετερχόμε- νον ἀνεπίστους καί ἀπαράδεκτους καί κατακριτέους τρόπους, καί ἀμέσους ἢ ἐμμέσους ἀπειλάς, ἢ διαδίδοντα καί δεχόμενον ἀνώνυμα λιβελλογραφή- ματα καθ' οἵουδήποτε, καθώς καί συμ- περιφερόμενον ὑποκριτικῶς, παρα- πλανητικῶς, ὑπούλως, ἐκβιαστικῶς, ἢ κατασκοπεύοντα τά πάντα, τῆς κατα- σκοπείας αὐτοῦ ἐκτεινομένης μέχρι καί τῶν ἐφημερίων καί τῶν οἰκίῶν αὐτῶν, κατὰ τὰς ὑποδείξεις τοῦ πατρός αὐ- τοῦ καί διδασκάλου ἀρχηγοῦ τοῦ ψεύ- δους Σατανά, Διαβόλου, Βεελζεβούλ καί Ἐωσφόρου, καί τοῦ διαβολικοῦ πνεύματος τῆς νοσηρᾶς περιεργείας καί διά παντός ἔξωθεν καί ἔσω ἀν- τιστρατευόμενον τήν Ἐκκλησίαν καί τόν ἐπίσκοπον αὐτῆς

ΑΠΟΛΥΟΜΕΝ

τόν παρόντα Φρικτόν Ἀρχιερατικόν Ἀφορισμόν, ἄλλοις λόγοις Ἀνάθεμα, δι' αὐτῶν τούτων τῶν Ἀρχιερατικῶν χειλέων ἡμῶν ἐκφωνούμενον, σαφῆ καί ἐνεργόν διά πάντα ἔνοχον τῶν ἀνωτέρω... ὥστε Οὗτος ἢ Οὔτοι νά ᾧσιν ΑΦΟΡΙΣΜΕΝΟΙ καί ΑΝΑΘΕ- ΜΑΤΙΣΜΕΝΟΙ παρά τῆς Ἁγίας καί Ὁμοουσίου καί Ἀδιαιρέτου Τριάδος τοῦ ἑνός Θεοῦ ἡμῶν καί καθηραμένοι καί ἀσυγχώρητοι καί μετά θάνατον Ἄλυωτοι καί ἐν τῷ νῦν Αἰῶνι καί ἐν τῷ Μέλλοντι καί τυμπανιαῖοι καί Ἀφορι- στικῶς καί Ἀναθεματικῶς ὑπόδικοι καί ἢ μερίς αὐτῶν μετά τοῦ Προδότου Ἰού-

δα τοῦ Ἰσκαριώτου καί τῶν σταυρω- σάντων τόν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν...

+Ο Κορίνθου Παντελεήμων»

4. Πλέον ὄλων τούτων, ὁ Κορίνθου Παντελεήμων ἄφησε παραγγελία νά μή κηδευτεῖ στήν Κόρινθο, νά μήν ἐντα- φιαστεῖ ἡ σορός του σέ ὅποιοδήποτε σημεῖο τῆς περιοχῆς, πού γιά σαραν- ταένα χρόνια ἐποίμανε καί νά μή μετα- φερθοῦν, μετά τήν παρέλευση τριε- τίας, τά ὅσα του στόν τόπο τῆς ποι- μαντορίας του. Καί ὄχι μόνο αὐτό. Ἀ- παγόρευσε νά παρευρεθοῦν στήν ἐξό- διο Ἀκολουθία του οἱ ἱερεῖς τῆς Μητρό- πολης του, οἱ μοναχοί καί οἱ μοναχές, καθώς καί ὅποιοσδήποτε λαϊκός, πού θά ἐξεδήλωνε τήν ἐπιθυμία νά παρα- στεῖ κατὰ τήν κηδεῖα του. Περισσότε- ρο ἀπό τέσσερις δεκαετίες ἔφερε τόν τίτλο τοῦ Μητροπολίτη Κορίνθου. Καί, μέ τούς ἀφορισμούς του καί τίς ἀπα- γορεύσεις του, κατέστησε σαφές καί τό ἐπισημοποίησε ὡς ἱστορικό κατά- λοιπο, ὅτι δέν τόν συνέδεσε τίποτε μέ τό λαό τῆς ἐπαρχίας καί ὅτι προτιμáει νά πεθάνει καί νά κηδευτεῖ σέ ἄλλο τόπο, ὡς αὐτοεξόριστος καί ὡς ἄγνω- στος.

Καί ἔτσι ἔγινε. Ἡ τελευταία του θέ- ληση ἔγινε σεβαστή. Καί κηδεύτηκε στή Μυτιλήνη, χωρίς τήν παρουσία καί τῆς παραμικρῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ λα- οῦ τῆς Κορίνθου.

Σέ διαμετρικά ἀντίθετο κλίμα καί μέ διαφορετικά συνοδευτικά αἰσθήματα πραγματοποιήθηκε ἡ Ἐξώδια Ἀκο- λουθία τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτη Θεσσαλιώτιδος Κωνσταντίνου. Ἦταν μιá λιτανεία ἀγάπης, βαθύτατου σε- βασμοῦ, ἀναγνώρισης τοῦ προσώπου

του και του πολύπλευρου έργου του, κατάθεσης εύγνωμοσύνης και τιμής, όλόψυχης ικεσίας να τον αναπαύσει ο Κύριος από τους πολλούς και σκληρούς πόνους του και να τον έντάξει στη χορεία των αγίων ποιμένων της Έκκλησίας μας.

Ή μετοχή του πλήθους, αθόρμητη και όλόκαρδη, ξεπερνούσε κάθε προσδοκία. Πιστοί, από όλα τα μέρη της πατρίδας μας, αποδέκτες των μηνυμάτων του και των ευεργεσιών του από όλες τις ήπειρους, Ξσπευσαν να πάρουν την εύχή του και να λιτανεύσουν τό ιερό λείψανό του με δακρυσμένη ικεσία.

Τίποτα τό πλαστό, τίποτα τό συμβατικό ή ύποκριτικό, δέ βρήκε θέση σ' αυτή τή νεκρώσιμη λιτανεία. Τά πάντα μιλούσαν και μαρτυρούσαν, ότι ο Μητροπολίτης Κωνσταντίνος, ο διωγμένος και περιφρονημένος από τους νοσφιστές της επισκοπικής σφραγίδας και των επισκοπικών προνομίων, άξιώθηκε να τιμηθεί με την όλόκαρδη αναγνώριση όλόκληρου του έκκλησιαστικού πληρώματος και να παραδοθεί, πανηγυρικά, στίς επόμενες γενιές, με

τήν άλάθητη πιστοποίηση της γνησιότητας και της άγιότητας.

Μέ την πράξη αυτή είχαμε μία σύγχρονη έπιβεβαίωση, ότι ο λαός, τό πλήρωμα της Έκκλησίας, είναι ο τελικός και άθθεντικός κριτής της Ίστορίας. "Οτι αυτός παραμερίζει τους άνάξιους στό περιθώριο της λήθης και ένθρονίζει τους άξιους και τους άγιους στη δική του καρδιά και στό βάθρο της καθολικής αναγνώρισης.

Δυό μόνο λέξεις, ως έπίμετρο. Στην κηδεία του Κορίνθου Παντελεήμονα, παρά την άπαγόρευσή του, προσήλθε και έλαβε μέρος ο Άρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος.

Στην κηδεία του μακαριστου Θεσσαλιώτιδος Κωνσταντίνου δέν προσήλθε ο Χριστόδουλος. Καί όχι μόνο αυτό. Άλλά και ένοχλήθηκε και έξοργίστηκε, όταν πληροφορήθηκε την πάνδημη συμμετοχή.

Οι κρίσεις δικές σας.

Ο ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Παπα-Γιάννη

Μέ έχουν τρελάνει τά δημοσιογραφικά σχόλια για τά μυστικά ταξίδια του Άρχιεπισκόπου Χριστόδουλου στό έξωτερικό. Κάποιοι δημοσιογράφοι σχολιάζουν τίς παρέες του. Καί κάποιοι άλλοι ψάχνουν τόν παγκόσμιο χάρτη, για να ανακαλύψουν, ποϋ κρύβεται, με τή συντροφιά του, ο κ. Χριστόδουλος.

Σκοτάδι, χάος και τρέλλα.

Φιλικά
Παπα-Γιώργης

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΙΕΡΑΡΧΩΝ «ΝΕΟΤΕΡΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ»

Το θέμα τῶν «προσωπικῶν δεδομένων τῶν Ἱεραρχῶν» ἤλθε καὶ πάλι στὴν ἐπικαιρότητα. Ἐφορμὴ γιὰ τὴν πρόσφατη αὐτὴ ἐπαναφορὰ ἔδωσε μία ἔγγραφη σοβαρὴ καταγγελία ἐννέα συνοδικῶν Μητροπολιτῶν ἀπὸ τὰ δεκατρία μέλη, ποὺ συγκροτοῦσαν τὴ Διαρκὴ Ἱερά Σύνοδο τῆς κρίσιμης περιόδου 2004-2005. Μὲ τὴ διαμαρτυρία αὐτὴ τῆς μείζονος πλειοψηφίας τῶν παραπάνω συνοδικῶν Ἱεραρχῶν προβάλλουν στὸν ἐκκλησιαστικὸ ὀρίζοντα νέα παράδοξα φαινόμενα, τὰ ὁποῖα ἔχουν καὶ τὶς ἐκκλησιαστικὲς καὶ τὶς νομικὲς τους διαστάσεις.

Μία σύντομη, ἐντελῶς ἐπιγραμματικὴ, ἀναδρομὴ στὴν ἐξέλιξη τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος καθίσταται καὶ ἀναγκαῖα καὶ ἐπιβεβλημένη. Στις 12.4.2005 ἀπὸ τὴ συνταγματικῶς κατοχυρωμένη Ἀρχὴ Προστασίας Δεδομένων Προσωπικοῦ Χαρακτήρα (Α.Π. Δ.Π.Χ.) ἐκδόθηκε ἡ 25/2005 βαρυσήμαντη ἀπόφαση (συνεδρίαση 10.3.2005). Μὲ τὸ πολὺ ἐμπεριστατωμένο σκεπτικὸ τῆς ἀπόφασης αὐτῆς ἀντιμετωπίζεται, μεταξὺ ἄλλων, καὶ τὸ ζήτημα, ἀν ὀρισμένες προσωπικὲς συμπεριφορὲς καὶ ἐκδηλώσεις Ἱεραρχῶν ὑπάγονται στὰ ἀπαραβίαστα τῆς προ-

σωπικῆς τους ζωῆς καὶ περαιτέρω ἀν αὐτοῦ τοῦ εἴδους οἱ συμπεριφορὲς τους συνιστοῦν τμῆμα τοῦ ἐλεγχόμενου ἀπὸ τὰ μέσα ἐνημέρωσης δημοσίου βίου.

Ἐναφερόμενα στὸν πολὺ εὐαίσθητο χῶρο τῆς Ἐκκλησίας τὰ μέλη τῆς Ἀνεξάρτητης αὐτῆς Ἀρχῆς στάθηκαν στὸ ὕψος τῶν περιστάσεων καί, μὲ βαθὺ αἶσθημα εὐθύνης καὶ σοβαρότητας δέχθηκαν ὅτι «Τὸ δικαιολογημένο ἐνδιαφέρον καλύπτει καὶ ἐκδηλώσεις δημοσίων προσώπων...». Εἰδικότερα, γιὰ τὶς ιδιόρρυθμες συμπεριφορὲς Ἱεραρχῶν ἢ παραπάνω Ἀρχῆ, χρησιμοποιοῦντας αὐστηρότερο σκεπτικὸ, δέχεται ὅτι: «Ἡ ἔννοια τοῦ προσωπικοῦ βίου τῶν Ἱεραρχῶν ἔχει συρρικνωθεῖ ἐξαιρετικὰ ἀπὸ τὸν συνδυασμὸ τῆς ἐφαρμογῆς σ' αὐτοὺς τῶν Ἱερῶν Κανόνων, ὡς εἰδικῆς αὐτόνομης νομοθέτησης... Μὲ ἄλλες λέξεις οἱ προπαρατεθεισες ἐκδηλώσεις Ἱεραρχῶν δὲν ὑπάγονται στὴν προσωπικὴ τους ζωὴ, ἀλλὰ συνιστοῦν τμῆμα τοῦ ἐλεγχόμενου ἀπὸ τὸν τύπο δημοσίου βίου τους...». Καὶ καταλήγει τὸ κείμενο: «Εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖο καὶ δικαιολογημένη ἡ αὐτούσια προβολὴ τῶν ἐπίμαχων ἠχητικῶν στοι-

χειών, πού καλύπτουν πράξεις και έκδηλώσεις Μητροπολίτη, οί όποίες δέν καλύπτονται από την ιδιαίτερη προστασία της προσωπικής ζωής».

Την απόφαση αυτή της υπεύθυνης συνταγματικής Αρχής έπρεπε ή διοικουσα Έκκλησία και ή ήγεσία Της νά τή δεχθεί μέ ικανοποίηση, γιατί έπεφτε έπιτέλους τó μέγα έμπόδιο, πού μέχρι τώρα επικαλείτο, και της δίδονταν έτσι, πέραν του ήθικου έρείσματος, και ή νομική δυνατότητα νά προχωρήσει σέ βάθος και μέ ταχείς ρυθμούς στην «αυτεπαγγελθείσα» κάθαρση από έπίορκους κληρικούς παντός βαθμού, τούς «φιλήδονους» και τούς «φιλοχρήματους» κατά τις ρητές αρχιεπισκοπικές διαπιστώσεις. Τουτό όμως υπό την άπαραίτητη προϋπόθεση ότι ή διοικουσα Έκκλησία και τó ήθελε και τó έπεδίωκε, πράγμα τó όποιο διακαώς τó άνέμενε και ó πιστός λαός μας. Τά γεγονότα όμως πού άκολουθήσαν διαψεύδουν πανηγυρικά αυτές τις διαθέσεις και τις προσδοκίες.

Και ποιά ήταν ή έπίσημη αντίδραση της Έκκλησίας σ' αυτή την τόσο ένδιαφέρουσα απόφαση; Έδω θά βρεθούμε μπροστά σέ μία τραγική και θλιβερή πραγματικότητα. Η Έκκλησία της Ελλάδος υπό την έπίσημη ιδιότητά Της υπέβαλε ή ίδια και όχι μεμονωμένα πρόσωπα, στις 2.6.2005, «ΑΙΤΗΣΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ» στην ίδια Αρχή ζητώντας την ανάκληση της παραπάνω 25/12.4.2005 απόφασης και την επανεξέταση της υπόθεσης. Τó κείμενο, έπεξεργασμένο από τó νομικό έπιτελείο της Έκκλησίας και ύπο-

γραφόμενο από τόν «πληρεξούσιο δικηγόρο» (δέν άναγράφεται τó όνομά του) δημοσιεύεται στο περιοδικό «Έκκλησία» τού μηνός Ιουλίου 2005, σελ. 560. Και τó περιοδικό αυτό άποτελεί, όπως άλλωστε είναι γνωστό στους πάντες, την πλέον έπίσημη έκδοση της Έλλαδικής Έκκλησίας και εκφράζει άπολύτως τις άπόψεις και τις άποφάσεις Της. Άποτελεί, θά έλεγε κανείς, τó άντίστοιχο της «ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ» της κρατικής έξουσίας.

Τó θλιβερό αυτό κείμενο έπιγράφεται χαρακτηριστικά «ΑΙΤΗΣΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ τού Ν.Π.Δ.Δ.(!!!) της Έκκλησίας της Ελλάδος, νομίμως εκπροσωπούμενου». Στο παραπάνω περιοδικό «Έκκλησία» και στην άριστερή πλευρά τού κειμένου άναγράφεται «εύκλεως και ένδόξως» μέ έντονα στοιχεία: «ΑΙΤΗΣΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ».

Δέν θά άναφερθούμε σέ όλο τó κείμενο. Θά σταθούμε όμως χαρακτηριστικά σέ όρισμένες σκέψεις, πού άναπτύσσονται στην περίφημη αυτή άνακλητική αίτηση και θά τις παραθέσουμε αυτούσιες:

«Συμπέρασμα 1ο: "Ο Μητροπολίτης δέν είναι... δημόσιο πρόσωπο". Συμπέρασμα 2ο: "Εφόσον ó Μητροπολίτης δέν είναι δημόσιο πρόσωπο, δέν άσκει δημόσιο λειτούργημα..." 2. "Ειδικώς ως πρós τά προσωπικά δεδομένα τού Μητροπολίτου... έν ουδεμιᾶ περιπτώσει δύνανται νά θεωρηθοῦν ότι συνδέονται μέ την άσκηση δημόσιου λει-

τουργήματος, διότι πρόκειται περι δεδομένων αναφερομένων εις αύστη-ρώς προσωπικήν (όμοφυλοφιλικήν) (!) συμπεριφοράν παντελώς (!) άσχετον προς την άσκηση δημοσίου λειτουρ-γήματος...».

Αυτά ύποστηρίζονται, χωρίς κανέ-να νομικό, κανονικό και ήθικό έρει-σμα, από την Έλλαδική Έκκλησία. Προβάλλεται δηλαδή, με άλλα λόγια, από την έπίσημη Έκκλησία ότι οί Μητροπολίτες δέν είναι δημόσια πρόσωπα («Συμπέρασμα 1ο») και κατά συνέπεια δέν άσκούν (καί) δη-μόσιο λειτούργημα («Συμπέρασμα 2ο»!).

Με σχόλια, σέ προηγούμενες έκδό-σεις του περιοδικού μας, είχαμε κα-λόπιστα έντοπίσει τά τραγικά σφάλ-ματα του κειμένου της άνακλητικής αίτησης θεραπείας του «ΝΠΔΔ!» της Έκκλησίας. Είχαμε τότε έπισημάνει, και τά έπαναφέρουμε έπιγραμματικά, τά εξής: α) ότι και μόνη ή έπικεφαλίδα πού τίθεται στην άρχή του κειμένου και με την όποία ή Έλλαδική Έκ-κλησία χαρακτηρίζεται ως Νομικό πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), καθιστά αύτομάτως άβάσιμες όλες τις παρατιθέμενες στη συνέχεια σκέ-ψεις του κειμένου, β) ότι ή Έκκλησία της Έλλάδος, κατά τον Καταστατι-κό Της Χάρτη (άρθ. 1 παρ. 4 Ν. 590/ 1977) ρητώς χαρακτηρίζεται ως ΝΠΔΔ και συνεπώς οί Μητροπολίτες άποτε-λούν «όργανα διοικήσεως» (βλ. ΣτΕ, όλομ. 1571/1985, Εισηγητής ό τότε Σύμβουλος Άναστ. Μαρίνος), γ) ότι οί Μητροπολίτες, τοποθετούνται και καθίστανται στις Μητροπόλεις με διοικητικές Πράξεις της Πολιτείας

(Προεδ. Δ/γματα) και ότι οί Μητρο-πολίτες μισθοδοτούνται ως όργανα της Πολιτείας από τó ίδιο τó Κράτος.

Με βάση λοιπόν τά άναντίρρητα αυτά νομοθετικά και νομολογιακά δεδομένα, ό κάθε Μητροπολίτης είναι «καί» δημόσιο πρόσωπο και συνεπώς, πέραν από τά τελετουργικά και ποι-μαντικά του καθήκοντα, άσκει και ιδιαίτερο «δημόσιο λειτούργημα», με άποτέλεσμα οί ιδιόρρυθμες συμπε-ριφορές των Ίεραρχών ως δημοσίων προσώπων νά άποτελούν τμήμα του έλεγχόμενου δημοσίου βίου.

Ή ίδια Άρχή (Α.Π.Δ.Π.Χ.) πού συν-εδρίασε στις 7.7.2005, με τή νεότερη 73/2005 άπόφασή της, άπέρριψε ως άβάσιμα, όσα προβάλλονταν από την Έκκλησία με τήν αίτηση θεραπείας, και έπιβεβαίωσε και πάλι με τó αυτό, άν μή και αύστηρότερο σκεπτικό, ότι οί Μητροπολίτες είναι (καί) δημόσια πρόσωπα και συνεπώς οί ιδιωτικής φύσεως συμπεριφορές τους (βλ. και όμοφυλοφιλικές) δέν ύπάγονται στην προσωπική τους ζωή και ως έκ τού-του άποτελούν και αυτές άντικείμενο του δημοσιογραφικού ένδιαφέροντος. Μετά και τó νέο αυτό κόλαφο ή Έλ-λαδική Έκκλησία βρέθηκε σοβαρώς έκτεθειμένη.

Έντύπωση όμως προκαλεί και τó γεγονός ότι τήν ίδια ήμέρα, πού συ-ζητήθηκε ή αίτηση θεραπείας της Έκ-κλησίας (7.7.2005) και με τόν ίδιο εισηγητή, φέρεται ότι συζητήθηκε και ή προσωπική άπό 18.3.2005 χωριστή αίτηση ένώπιον της αύτης Άρχής του Μητροπολίτη (πρώην) Πειραιώς Καλ-λινίκου, για τόν όποιο έκδόθηκε όμοια κατά τó νομικό σκεπτικό άπόφαση, ή

70/2005. Στο προοίμιο της τελευταίας αυτής απόφασης καταγράφεται ότι: «*Ἡ Ἀρχὴ ἔλαβε ὑπόψη τὰ παρακάτω:* 1) *Τὸ ἀπὸ 18.3.2005 ἔγγραφο τοῦ Μητροπολίτου Πειραιῶς Καλλινίκου πρὸς τὴν Ἀρχή, μὲ τὸ ὁποῖο ζητεῖ τὴν ἄμεση παρέμβασή της γιὰ τὴν τήρηση τῆς δημοσιογραφικῆς δεοντολογίας ἐκ μέρους τοῦ τηλεοπτικοῦ σταθμοῦ EXTRA 3 καὶ τοῦ δημοσιογράφου Σ. Καρατζαφέρη, καθὼς κατὰ τὶς ἐκπομπές τοῦ τελευταίου χρησιμοποιοῦνται κασέτες πού ἀποτελοῦν, ὅπως ἰσχυρίζεται, προϊόντα ὑποκλοπῆς καὶ ἐνδεχομένως καὶ νοθεύσεως...*» (βλ. σελ. 2). Στὸ σκεπτικὸ τῆς ἐκδοθείσης ἀπόφασης τῆς Ἀρχῆς (70/2005) ἐπαναλαμβάνεται ἡ αὐτὴ νομικὴ ἐρμηνεία τῶν οἰκείων διατάξεων, ὅπως καὶ στὴν ταυτόχρονη 73/2005 ὁμοία ἀπόφαση καὶ τονίζεται στὴ συνέχεια, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι «*Ἡ αὐτοῦσια προβολὴ στοιχείων (ἔγγραφων ἢ ἠχητικῶν) σχετικὰ μὲ τὸ ζήτημα πολεοδομικῶν παραβάσεων ἢ οἰκονομικῶν ἀτασθαλιῶν τῆς Διοίκησης τῆς Ἐκκλησίας ἀλλὰ καὶ σχετικὰ μὲ σκανδαλώδεις συμπεριφορὲς Ἱεραρχῶν... εἶναι ἀπολύτως δικαιολογημένη (ὅπως ἔκρινε ἡ Ἀρχὴ καὶ μὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. 25/2005 ἀπόφασή της) λόγω τοῦ ἔντονου δημοσίου ἐνδιαφέροντος γιὰ τὰ ζητήματα πού ἄπτονται προεχόντως τῆς λειτουργίας τοῦ θεσμοῦ...*» (βλ. σελ. 14-15). Εὐλόγα ἐδῶ γεννᾶται ἡ ἀπορία γιὰ τὸ «συμπωματικὸ» γεγονός τῆς κατάθεσης τῶν δυὸ παραπάνω αἰτήσεων καὶ τῆς ταυτόχρονης συζήτησής τους ἀπὸ τὴν Ἀρχή.

Καὶ μὲ ὅσα παραπάνω παρατέθη-

καν, κλείνει ὁ κύκλος ἀπὸ τὴν ἀναγκαιὰ καὶ ἐπιβαλλόμενη, γιὰ τὴν κατανόηση τῶν ἐπομένων, ἀναδρομικὴ ἐξιστόρηση ὅσων ἐκτυλίχθηκαν γύρω ἀπὸ τὸ θέμα τῶν «*προσωπικῶν δεδομένων τῶν Ἱεραρχῶν*» καὶ τῶν ἄστοχων χειρισμῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοίκησης.

Καὶ ὡς ἔλθουμε τώρα στὶς πρόσφατες ἐξελίξεις πού ἔφεραν καὶ πάλι τὸ θέμα αὐτὸ στὸ προσκήνιο τῆς ἐπικαιρότητας. Ἐννέα ἀπὸ τὰ τακτικὰ μέλη τῆς Συνόδου (ΔΙΣ) τῆς κρίσιμης περιόδου 2004-2005 μὲ σοβαρότατη καταγγελία-διαμαρτυρία, πού διοχετεύθηκε καὶ σὲ ὅλα τὰ Μ.Μ.Ε., ἐντυπα καὶ ἠλεκτρονικά, διατυπώνουν ἔντονα παράπονα γιὰ τὴν ἐνέργεια τῆς Ἐκκλησίας σχετικὰ μὲ τὸ περιεχόμενο «*τίς ἐκφράσεις καὶ τὰ ἐπιχειρήματα*» τῆς περιβόητης «*Αἴτησης Θεραπείας*» ἐνώπιον τῆς Ἀρχῆς Π.Δ. Π.Χ. Τὰ συνοδικὰ αὐτὰ μέλη καταγγέλλουν ὅτι τὸ ἔγγραφο αὐτὸ δὲν προέρχεται ἀπὸ τὴ Σύνοδο, ὅπως καταγράφεται στὸ Περιοδικὸ «*ΕΚΚΛΗΣΙΑ*», ὅτι τὸ συγκεκριμένο περιεχόμενό του οὔτε ἀναγνώσθηκε οὔτε ἐγκρίθηκε οὔτε ὑπογράφηκε «*ἀπὸ ἐμᾶς συνοδικὰ μέλη τῆς περιόδου 2004-2005*» καὶ ὅτι ὄχι μόνο δὲν τὸ ἐγκρίνουν, ἀλλὰ τὸ καταδικάζουν καὶ τὸ ἀπορρίπτουν ἀπερίφραστα. Καὶ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ἔχει ἀντίρρηση ὅτι ἡ ἔντονη αὐτὴ διαμαρτυρία ἀποτελεῖ καὶ νέο βαρύτερο κόλαφο, «*ἐκ τῶν ἔνδον*» τώρα κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡγεσίας μετὰ τὶς παραπάνω τρεῖς ἀπορριπτικὲς ἀποφάσεις τῆς Ἀρχῆς Π.Δ.Π.Χ.

Τὸ θέμα εἶναι ἰδιαίτερος κρίσιμο

καί πρέπει από τὰ συλλογικά διοικητικά ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἀντιμετωπισθεῖ μὲ τὴν ἐπιβαλλόμενη σοβαρότητα καὶ ὑπευθυνότητα. Γιατί ἐδῶ δυὸ τινὰ μποροῦν νὰ συμβαίνουν. Ἡ πρώτη ἐκδοχὴ εἶναι, ἡ πρωτοβουλία αὐτὴ γιὰ τὴ σύνταξη τοῦ κειμένου τῆς «αἵτησης θεραπείας» νὰ φέρεται ὡς ἐπίσημη ἐνέργεια τῆς Συνόδου, ὅπως προβάλλεται ἀπὸ τὸ ἐπίσημο Περιοδικὸ «Ἐκκλησία», τὸ ὁποῖο ἐκφράζει τὶς ἐπίσημες θέσεις καὶ ἀποφάσεις τῆς Συνόδου καὶ τοῦ Προέδρου τῆς (Ἰούλιος 2005, σελ. 560-561). Στὴν περίπτωση ὅμως αὐτῆ, μετὰ τὴν προαναφερθεῖσα καταγγελία-διαμαρτυρία τῆς μείζονος πλειοψηφίας τῆς τότε Συνόδου, σοβαρότατες ἀνακύπτουν εὐθύνες γιὰ τὸν ἔχοντα τὴν πρωτοβουλία τῆς συντάξεως καθὼς καὶ γιὰ τοὺς συντάκτες αὐτοῦ τοῦ ἐγγράφου μὲ τὸν χαρακτηριστικὸ ἐπίσημο τίτλο, οἱ ὁποῖες ἐνδεχομένως ἄπτονται καὶ ποινικῶν παραβάσεων. Ἡ δευτέρη ἐκδοχὴ εἶναι, ἡ ἐπίμαχη αἵτηση θεραπείας μὲ τὸ παραπάνω περιεχόμενο νὰ ἀποτελεῖ ἀποκλειστικὴ πρωτοβουλία τοῦ Προέδρου τῆς Συνόδου, μὲ ἐντολὴ τοῦ ὁποίου νὰ τὴ συνέταξαν καὶ νὰ τὴν ὑπέγραψαν οἱ νομικοὶ συνεργάτες. Στὴν περίπτωση αὐτὴ τὰ πράγματα δυσκολεύουν περισσότερο. Γιατί φέρεται ἔτσι ὁ Πρόεδρος τῆς Συνόδου, ὅτι δὲν τήρησε τὴν ἀρχὴ τῆς συνοδικότητος, ἐνεργώντας γιὰ θέματα μείζονος σπουδαιότητος (ὡς τὸ προκείμενο) χωρὶς τὴ συγκατάθεση ἢ τὴν εἰδικὴ ἐξουσιοδότηση τοῦ ἔχοντος τὴν ἀποκλειστικὴ ἀποφασιστικὴ ἀρμοδιότητα συλλογικοῦ ὄργανου τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως

ἀναντίρρητα καταδεικνύεται τοῦτο ἀπὸ τὶς ἴδιες τὶς κατηγορηματικὲς διαπιστώσεις ποὺ περιέχονται στὴν διαμαρτυρία τῆς μείζονος πλειοψηφίας τῆς ΔΙΣ ἐκείνης τῆς περιόδου.

ΕΠΙΜΕΤΡΟ: Οἱ προεκτάσεις τοῦ προβλήματος, μετὰ τὰ ὅσα παραπάνω ἐκτέθηκαν καὶ ἰδιαίτερα μετὰ τὴ σοβαρὴ ἔγγραφη καταγγελία τῆς μείζονος πλειοψηφίας τῆς ΔΙΣ, εἶναι ἄκρως ἀνησυχητικὲς. Καθένας ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Ἱεραρχίας «μετὰ καθαρῶς συνειδότος» ἄς ἀναλογισθεῖ τὴν ἀρχιερατικὴ του ἀποστολὴ καὶ ἄς ἀναλάβει τὶς εὐθύνες του. Ὁ πιστὸς λαὸς μὲ θλίψη καὶ ἀγωνία πολλὴ παρακολουθεῖ τὶς ἐξελίξεις καὶ ἀναμένει τὴν κατάληξη.

ὁ Σχολιαστὴς

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνημέρωσης

Κωδικός 2360

Ἰδιοκτήτης - Ἐκδότης

ὁ Μητροπολίτης

Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

Διεύθυνση

19011 Αὑλών Ἀττικῆς

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ἰωαννίνων 6, Μοσχάτο

ISSN 1790-482X

